

ХАНТЫ ЯСАҢ

Основана
1 ноября 1957 года

28.01.2021
№ 2 (3566)

Вут кэртэйтн няврэмэйт вэндтэйлыт

5 >>

Сэрханл мўвн вэнт шушийн

Сўмэтвош хўл
велты тэхи
йилпатты вер

>> 4

Щащилўв-
аңщащилўв
аканят

>> 8

Касум вош
музей 30 ода
йил

>> 9

Йилуп ол!

Йилуп ол! Йилуп ол!
Йилуп ола ши па йис!
Иса мўвев йилпа йис!
Нуви доньщәл,

тарум ищкел
Кашәң одн тарма йил.
Муй ши ищки тәты акем,
Тарум ищки мўва тәс.

Юханәт, дорәт така иса
потәлтәслә.
Нуви доньщән өмлүв иса
ләп ши пенсәлә.

Вәншәт, сүмтәт, нөрүм
хәрәт,
Нуви дәмәтсухән
дәмтумсәлә.

Вўды әхәл кирум өхлүв,
Авие тайты ешәк өхлүв.
Вўдәң әхәллал,
кирумсәлал.

Ләңханьшупәң вўлыедал.
Нуви ащен сый ши хәләс...
Йилуп ол! Йилуп ол!

Щипа юхәтсән йилуп ол!
Мирые мурта амтәтыләт!
Мирые мурта әмщиләләт!

Йилуп ола хәнты йис...

Йилуп ола хәнты йис...
Олдам елды хәхәлмәсәт.
Кўш ши юхды ма вўратлум.
Кўш ши нәпәтдам ән

терматләлдам.
Әрем шив па ант юхәтл.
Термат мәнты хәтлыедам...
Мудты пәта терматлаюм?
Сырсыр хурам нумсыедам
Тыведт хәтләт,

Тухелт хәтләт...
Нуви Тәрум партум нумәс,
Нуви Тәрум партум

вәлупсы,
Ши вәлупсы щирн ки ма
омәслум.

Мосәң, сәмем така тайләм,
Мосәң, нумсем елды
тәләм!

Паста мәнты кашәң ол,
Йилуп нумсәт, мосәң, тәл.
Йилуп вәлупсы, мосәң, вәл.
Вәлүм өдем юхды хәщәс,
Ши оләңән нумсем тыштәс.

Катра нумсем мосл хайты,
Шумальпутрем юремәлум.
Йилуп ол пелы ма иса
таласлум.

Йилуп ол пелы ма иса
вўратлум!

Нина Тарлина

Хот ләтты өх лавәлман тайлайт

Ас хәлты тыләщн 21-мит хәтлән Ёмвошн путәр мәнәс, муй вўрн нәтты өха, мәта хуятәт хотәт өша павәтты пәта, хотәт омәсты пәта вух сырышәк мәсәт, па ши юпийн хотәт омәсты тәхет вухды хәщсәт, кәслы йисәт, елды хотәт верты ән пәкләт. Муй вўрн вух миом хәннәхә нәтты, хотн мәты муй па вухәт юхды керәтты.

Ши верәт пәта мўң, мўвевн немасыя департамент рәпитл. Тәм мирхотн щәта рәпитты өх тәм верәт оләңән ши путәрсәт. Хотәт омәсты верәт тәты департамент кәщә хә Кирилл Мыскин па хот ләтты верәтн хәннәхә правайт вәнһьты тәхи кәщә хә Михаил Павлов ясәң тайсәңән.

Тәм мәнум путәр ОТРК «Югра» па «Вконтакте» мухты иса мира ванлүтәсы. Ши пәта кашәң хәннәхә, мәта хуят вухлал хот омәсты тәхета пунсәлә, па ши вухәт щәта вәшсәт, лүв шәк нумсәлн ши верәт оләңән кәщайт иньщәсты пәкәс.

Кирилл Мыскин путәртум щирн, «Единый реестр проблемных объектов (ЕРПО)» хуца тәмхәтл 20 сыр-сыр хот вәл. 2020-мит олн яң верәт лыв ләщәтсәт, па яң верәт хулна хәщсәт.

Мәнум одн вет хота хәннәхәйт юкан вухәт па шив пунсәт. Ши вухәтн хотәт елды омсәлтәсыт, вәлты кема версайт. Хәлүм хот омсәлтәты пәта инвесторәт вух мәсәт, щит вух тайты өх. Па хәлүм хота вух миом өх арсыр щира нәтсайт. И хот хуца мира вухлал юхды мәсыт. Кимәт тәхийн өх хотн мәсыт. Хәлмит хот айкемн верты питла, ши пәта хот омәсты рәпата нәл организация, нәл тәхия ортса.

Тәмәщ арсыр пишәтн 600 хәннәхә департамент тәм олн нәтәс, муй па хот

К.В. Мыскин па М.А. Павлов. П.Молданов верум хур

өша павәтты, муй па вухәт юхды керәтты.

Щәлдта юхтум өх путәртсәт, муйсәр нумсәт елды тайләт, муй вўрн хәщүм верлал па елды ләщәтты, муй вўрн хәщүм өха па елды нәтты. Тәмхәтл «Фонд защиты прав граждан-участников долевого строительства» Ёмвош округ кәщә өх пила кашашты непек хәншсәт, ши унтасн вухәт бюджет эвәлт субсидияйн малыйт. Ши вухәт өша павәттийн пиш вәл тәх өха нәтты, хотәт елды омсәлтәты.

Тәмхәтл непек хәншман вәл, муй вўрн Нефтеюганск, Сургут па Лангепас вошәтн вәлты өха нәтты. Нефтеюганск хуца «Артель» тәхийн ан верум кат хот омсәлла, Сәрханл хуца «Север-СтройПартнёр» тәхийн иши ан омсәлтум кәт хот елды верты питла. Тәм хотәт верум өх сут мухты нўшая хәншман вәлдәт, лыв мудты верты пәта вух ән тайләт, кәслы йисәт.

Лангепас хуца вухәт юхды малыйт.

Па өх пила департамент елды рәпитты питл.

Тәнлуп тыләщн Югра Фонд па Российской Федерация Фонд вух мәты вер оләңән кашашты непек хәншләңән. Ши вухәт өша павәтты юпийн мўң округ Фондәв нәмәсты питл, муй вўрн ан верум хотәт елды омсәлтәты.

Лыв кәншләт кәсәң тәхи, мәта өх хот верты пәкләт. Щәлдта ши өх пила сут мухты непек хәншләт, хута хәншман питл, мәта тыләщн муй верты, хән хотәт етшуптәты мосл.

Тәм верәт оләңән путәртум юпийн кәщайт па ясәң тайсәт, муй вўрн Югра хуца вәлты өха тәмәщ лавәрт тәхета ан лыкумты, муй вўрн хотәт омсәлтәты пәта өх кўтн кәсәң организация вәйтты.

Путәр хәншәс:
Пётр Молданов

Вэн пәмашипа луплұв!

Мәнам олд па ин вәнты лавәрт пандемия пурайн иса тохтурәт, лекшитты неңәт, «Скорая помощь» машинайн яңхты ёх мет ар рәпитләт.

Щирн мўң ләңхалұв лупты вэн пәмашипа ясаң Касум вошн пәльницайн рәпитты хуятәта. Лыв мирева нётман атл-хәтл дыв вердал тәләт, мир лекшитләт. Тәлаңа, яма вәләты! Григорий Петрович Канев нын пәтәна стихотворения хәншәс,

щәта Россия мўев иса леккәрәта, пәльницайн рәпитты хуятәта вэн пәмашипа ясаң тәл дыв лавәрт па мет вудаң рәпатаел пәта!

Светлана Рандымова хәншум айкел хәнты ясаңа тулмащтәс:

Надежда Рагимова

Касум вош пәльницайн рәпитты тохтурәт

Йис верәт вәнльдыйт

Тәм ванән Ёмвошн мир творчества хотн йис тәхет вәнльман тәйтты щира непека хәншты вер олаңән онлайн щирн мирхот вәс.

У.Н. Шульгина

Экспертәт щәта «Исполнительские искусства» па «Техники и технологии» немпи вернән хұват хәт китум непек тәса вантсәт. Щитумпи шуши мир арәт, моньщәт, пурәт тәса вәты ёх вудаң непека хәншты щира ищи хәт непек вантсәт. Лыв пирисәт щимәщ верәт, мәтайт Югра мўв мир вәлупсы пәта унтас тәләт, ләдн округ мир йис верәт ат лавәллыйт.

«Исполнительские искусства» вер хұват нәл,

хәнты ар пирисы, щитәт Пўпи як пурайн аридыт – «Вошьюган миш нә ар», «Пилтәң каләң ләпәт вәрт», «Хаймас», «Пулс ов ики»; па «Увәс Ләв хонәңән вәлты вухалят Саңк-вылтапн юнтты щир» немпи вер.

«Техники и технологии» щирн Конда мўвн вухалят варн хўл вәлпәсләты вер пирисы.

Щи тумпи реестра тәм шуши мир вудаң немәт

хәншдыйт – Павел Янчевич Айваседа, Галина Михайловна Курганова, Елена Константиновна Самбиндалова па Ульяна Николаевна Шульгина.

Хутыса щив мосты не-пекәт китты, щи олаңән нын уша павәтты ләңхалты ки, Светлана Николаевна Нестерова хәншаты, лўв мир творчества хотн шуши мир культура тәхийн кәщая вәл: nesterovasn@odnutgra.ru.

Хәнты ясаңа тулмащтәс: **Надежда Новыхова**

Имет олаңән путәртсәт

Тәм ванән Ёмвошн мирхотн имет олаңән путәр манәс. Муй вўрн имет тәм арум мәш суртән па мәш йира питты юпийн сыр-сыр мўвәт нух ләщәтты әр па пищ тәйләт. Тәм лавәрт суртәв юпийн вәлупсы сыры щира хән мәнл, щи пәта имета йилуп рәпатая вўянты мосл.

Югра кәща неңев Н. Комарова тәм тәхийн ищи вәс па путәртәс.

Россия луваттын Ас хәлдты тыләщн 2021-мит олдн йилуп закон етәл. Щи поступсы мухты юдн омәсман мира мосты рәпата верты пищ вәл.

Тәмиты рәпитман имия мет ям, лўв нявремдал

вантман тәйләлә, хотл ләщәтман, пўт кавәртман юлдн вәл па щи такды не-пекән рәпата верты пищ тәйтты пилт.

Евразийской имет министрствайт пида, ёха нётты тәхет па тащ верты ёх пида пилтәщман тәм олаңән путәртты тәхи верты нумәс пунсәт па

мир әкәтсәт. Щи мир ху-дыева и нумәсн вәлдәт, проектәт верләт, муй вўрн имет рәпатайн мәты юдн омәсман па муй вўрн щимәщ рәпата тәхет ләщәтты.

Щәлдта нәмәссәт, муй вўрн нётты ай вошәтн вәлты имета, мәта утәт сыр-сыр войт муй па мўвн

енумты летуг енмәлләт. Щи киньща па мосл яма нётты нявремәт вәндләты, тохтур неңәта, карты щўңкәт мухты рәпитты муй па па тәхетн кәпәртты имета.

Тәмәщ вер Россия луваттын ләщәтла. Ас потты тыләщн 2020-мит олдн Федеральной законәта щимәщ верәт щи хәншсайт. Ин имет ай нявремәт пида юдн омәсман пищ тәйләт тәюм рәпатайләдн йилуп верәта вәндтылдты.

Путәр хәншәс: **Пётр Молданов**

Арсыр хўдāt ара пуныйлдāt. Л. Гурьева верум хур

Хўдāң летут тынāң кев дыс хушапāта пунды, 1958-мит одн

Сўмātвош хўл велты тāхи йилпатты вер

Ши олаңан ма Сўмātвоша яңхемн район кәщайт эвāлт иньщāссум. Вантэ, хәлүм ол юхды ши тāхи лāп тәхāрсы, па мўң хāнты, вухаль хўл велпāслāты ёхлўв рәпата таклы хāщсāt, ши эвāлт арсыр нўшайт тывсāt.

Сўмātвош хўл завод тывум вер олаңан

Вән кер тылāщ 1930-мит одн Тәпāl «Обьгосрыбтрест» тāхи поступсы щирн Сўмātвош хўл велпāслāты па еплāң летутāt ләщātты тāхи тывāс. Ас па пуслātн нивл панāt хуща хўдāt велсыйт, щит Сўмātвошн, Устрёмн, Полнавātн, Игримн, Нергийн, Сартыньяйн, Лэвн, Саранпаульн. Ши пурайн ши тāхия 38 хўл колхоз па артель лунман вәс, 33 хўл вўты тāхи вәс.

1949-мит одн Сўмātвош хўл велпāслāты тāхи рыпакāt 33 щурāскем центнер арат хўл ёша катāлсāt, ши эвāлт 929 центнер арат Лэв семхўл. 1930-1955-мит олатн 973 рыпакāt 54 тонна арат хўл велсāt, мет ар 1943-мит одн – 47 щурāскем центнер арат.

Ши тāхи ёх āнтә тәп хўл велсāt, ши тумпи дыв юх сзвāрсāt, елды хот омāсты пāта мосты пурмāсāt, сохлāt, пәщкайт,

кирмаш, лавум, әңх версāt, 300-кем дов тāйсāt. Вулаң Отечественной даль пурайн Сўмātвош хўл завод рәпатнекāt картәпка, арсыр овощāt, дов дапātты пāта овәс турн па па летут енмāлтыйлсāt.

1947-мит одн Сўмātвошн тынāң кев дыс верты завод омāссы. 1955-мит одн ши тāхи хўл завод пида Усть-Сосьвинской хўл комбината пилтащсы, ши юпийн 1958-мит одн хўлāң еплāң летутāt тынāң кев дыс хушапāта пунты питсыйт.

1960-мит одн хўл комбинат «Берёзовской» немн мāсы. Ши пурайн ши тāхийн āнтә тәп консервайт версыйт, ши тумпи котлетāt, паль нянят, хўл нянят па па еплāң летутāt. 1962-мит одн Москва хон вошевн ВДНХ ванлтупсыйн хўл заводэв олаңмит пātāрух мевл посн мāсы.

1980-мит одн Ванзетур кәрт пўңālн хўл енмāлты тāхи версы, Ас хўлāt дьтпāt немасыя

тухлāң хопн Тәпāl воша тәтлясыйт, вантэ, щāта ищи тынāң хўл енмāлсы. Ши олатн консервайт карты хушапāта пунты питсыйт.

1996-мит одн Сўмātвош хўл завод акционерной тāхия йис па «Сибирская рыба» немн мāсы. Ши пурайн тәп 14 панāн хўл велсы, щит Сўмātвош па Игрим вош пўңālн. Катлүм хўл 15 плашкоутātа мāсы. Нйл тāхийн яңсыр еплāң летут версы.

Щикем шаль, хуты 2018-мит ол ши тāхи лāп тәхāрсы.

Сўмātвош хўл завод йилпатты вер

Тәнял одн Сўмātвоша УрФО кәща хә Николай Цуканов, округ кәща не Наталья Комарова юхтыйлсāңан. Ши пурайн Н. Цуканов лупās, дәдн иса муй верты мосл, дәдн Сўмātвош завод йилпа ат рәпитās. Вәщ тылāщ 2019-мит одн округ кәщәев Сўмātвош, Нуви сāңхум па Манстār районāt хуща «Создание производства

по переработке водных биологических ресурсов» немасыя поступсыйн ёш пос пунās.

Интām Сўмātвош район кәщайт «Емвошāң» хўлкомбинат кәщайт нәтупсәт вохман пищма хāншсāt. Щиты 2021-мит одн дыв ийха еплāң хўл летутāt есāлты пиллāt.

Ши тумпи кәщайт хāншсāt, хуты шуши мир общинайт ёх ищи дыв пиллāда и ёшн, и нумāsн рәпитты пиллāt. Ши общинайт кәщайт кашāң ол грант вух ёша холүмлāt, па ши вух унтасн хўл потālты вән хушапāt па иса мосты пурмāсāt ләтлāt.

Тām одн, алпа, «Емвошāң» хўлкомбинат па Сўмātвош хўл завод ёх ийха рәпитман йилуп хўлāң еплāң летутāt есāлты олңитлāt. Мўң пātэва мет вулаң, дәдн мўң хāнты па вухаль ёх опращлўв йис вер, хўл велты вер елды ат тәсāt.

Путār хāншās:
Людмила Гурьева

www.khanty-yasang.ru

Юрий Вэлла щирн вӱт кэртӑн нявремӑт вӑнлтӑдыйт

2019-мит ол лӱң-сӱсн мӑнум шуши мир рӑт ясаң па культура верӑт вантман тӑйты совет ӗх мирхот поступсы щирн непекӑң шуши неңӑт па хӑйт нӑмӑсты пӑтсӑт, хутыса йилуп щирн вӑнт шушийн вӑлты нявремӑт пӑта вӑнлтӑты вер лӑщӑтты рӑхл.

Щиты 2020-мит ол лы-пӑт хойты тылӑщ вӱш эвӑлт округев луваттыйн «Мобильной электронной ӑшкола» немпи йилуп вӑнлтӑты щир лӑщӑтты пӑтсы.

Хӑлумьяңкем ол юхлы юрн мир поэт, писатель, вӱлең хӑ Юрий Вэлла (Айваседа) вӱт кэртӑлн пушхӑт пӑта ӑшкола пӱншты нумса юхтӑс. 12 ол лӱв атӑлт вӱт кэртӑлн ӑшколайл тӑйсӑлӑ. Юрн мир философ ики шеңк хӑлхас, дӑлн нявремлӑд, лӑдылӑд хулыева вӱт кэртӑлн ат вӑсӑт, рӑт ясаңӑн ат пугӑртсӑт, йис верӑт йма ат тӑйсӑт, вӱлӑт лавӑлсӑт, увӑс мир сыстам летут ат лӑсӑт.

Хилеңӑн ая вӑлман щиты щи вӑс, щӑлта вӑнлтӑдытты тӑхи етшуптӑсӑн – ӑшкола лӑп тӑхӑрсы.

Щи пура эвӑлт ар йиңк мӑнӑс, «Вӱт кэрт ӑшкола-ясли хот» немуп вӑнлтӑты вер йилпатты лӑңхасы. Щитл Югра мӱв губернатор лӑңкӑр хӑя нӑтӑсты не Н.Савина, Югра мӱв вӑнлтӑты па айлат ӗх верӑт вантман тӑйты департамент тӑхийн шуши айлат ӗх верӑт ӑхтыйн кӑща не Н. Костылева, ушӑң ӑңкет-ӑщет па вӑнлтӑты хуятӑт унтасн па ӑрн йилпатӑс па тывӑс.

Вӱт кэртӑң ӑшкола-ясли хот вӑнлтӑты щир «IT-стойбище хуца вӑнлтупсы» немпи вер иты рӑпитл. Вантӑ, «IT-стой-

бище» вер унтасн интӑм мулты непекӑт лӑщӑтты рӑхл, «Госуслуги» портал мухты муй мосл иса хӑншты па мухты китты щир тумпийн интернет хӱват йилуп онлайн щирн нявремлӱв вӑнлтӑдытты веритлӑт.

Тӑм мосты вӑнлтӑты вер олаңӑн тӑнӑл сӱсн Карелия мӱв Петрозаводск вошн «Увӑс нявремлӱв правайт вӑнлтӑты щирӑт» немпи мирхотн апрӑң кӑща неңӑн, щит Н. Савина па Н. Костылева, па Сӑрханл мӱв вӑнлтӑты верӑт вантман тӑйты хуят О. Кочурова айкел тӑсӑт.

Щи пурайн тӑта ООН тӑхийн шуши мир верӑт ӑхтыйн рӑпитты хота лӱнум нумсаң ӗх вӑсӑт. Щит Карелия мӱв эвӑлт вӑлты пугӑрӑң карел хӑ А. Цыкарев, па хон пелӑк США мӱв эвӑлт ищи ООН тӑхи эвӑлт кӑтӑн, Р. Алуаш па К. Карпендер, Увӑс мӱв па Дальний Восток Ассоциация кӑща лӑңкӑр не Н. Вейсалопа па па мӱвӑт эвӑлт юхтум увӑс мирӑт вӑлупсы вантман тӑйты нумсаң ӗх вӑсӑт.

Арсыр мӱвӑт эвӑлт ӑк-тӑшум мира «Юрий Вэлла щирн вӱт кэртӑн ӑшкола-ясли-хот» немпи вӑнлтӑты вер шеңк мӑстӑс. Мойң ӗх ясаңӑт щирн, щитл ӑнтӑтӑп шуши няврем нумсаңа йиты вӑнлтӑты хӑр, щит тӑлӑнтелдн увӑс мир йис вӑлупсы, йис верӑт, рӑт ясаңӑт па пугӑртл дӑрамтты,

Юрий Вэлла немпи вӱт кэрт ӑшколайн вӑнлтӑдытты пушхӑт

Сӑрханл мӱвн Клим Кантеров вӱт кэртӑн

шавиман тӑйты па елды тӑты вулаң щирӑт.

Ицимӑщ йилуп вӑнлтӑты хӑр олаңӑн мӑнум ол ван хӑтлуп тылӑщн Хон Петра вошн лӑщӑтум лӱңтупсыйн айт павӑтсыйт. Ӑктӑшум мира «Юрий Вэлла щирн вӱт кэртӑн ӑшкола-ясли-хот» немпи вӑнлтӑты вер ӑмща йис.

Йилуп 2021-мит ол ӑмӑңхӑтл елпийн Н.Савина па Н. Костылева рӑпата щирн Сӑрханл мӱва йӑңхсаңӑн. Неңӑн вӱт кэртӑн вӑлты хӑнтӑлӱв пӑла вӑйтӑнтӑйлсӑңӑн, щӑта

субсидия вух, сыр-сыр нӑтупсӑт олаңӑн, вӑнлтӑты щирӑт, рӑпата тӑхет, вӑлты-холты шуши мир правайт па па мосты верӑт олаңӑн айкел тӑсӑн. Щи тумпи Йилуп ол ӑмӑңхӑтл вурӑңӑн «Юрий Вэлла щирн вӱт кэртӑн ӑшкола-ясли-хот» вер щирн вӑнлтӑдытты кашӑң няврема округ губернатор лӑңкӑр хӑ А. Шипилов эвӑлт вӱща ясаңӑт лупсаңӑн па мӑвӑң мойлупсыйн кӑтлуптӑсыйӑн.

Пугӑр хӑншӑс:
Ирина Самсонова

Кят упеңан вухсар вошн войт енмалдсаңан

Мата олн, мата нәпәтн Кышик вош тывас, уш әнтә. Йис рүщ непекәтн Кышиковской юрта хулна 1816-мит олн хәншман вәл. Иса йха лұңәтла ки, Кышик вош 200 мултас ола йис. Щәлта и вер па вәл, «Казакки Ермака входят в устье Назыма» немуп йис хур вәл, щи ут 400 ол юхды хәншса.

Г.И. Вагатова

Галина па Валентина Иван Петрович ащан пила

Щиты тарнаң йис вүйш әвәлт Мосум мүйн хәнты мир вәлдәт.

Мосум мүйн Кышик вошн васы мәнты тылащ 25-мит хәтәлн 1960-мит олн Тарлин әх хотн эвие сема питәс. Йилпа юхтум ай няврем әңкелн-ащелн Галина немн пунса. Лыв Мосум юхан пүңәлн вәнт кәртән вәсәт. Ащел харщи хә вәс, аләң хәнәлн вой-хұл велпәсләты пәнтләд керәтл.

Щи оләтн Иван Петрович Тарлин имел Евстолия Ивановна Сенгепова пила юкан вүйдет тәйсәңән. Нявремлан вәнлтыйлты етшәтәл юпийн юхи вәнт кәрта тәтлийдсәлн. Именән-икеңән вет няврем енмалдсаңән – кәт пух Микәла па Роман, хәлум эви Анна, Валентина па Галина.

Кышик вошн лыв ай хотыенән вәсәт. Щәлта

Кышик вошн 1963-мит олн госпромхоз пүншса. Щи юпийн йилуп хотәт омәсты питсайт. Щәлта госпромхоз рүвн вошн кәща әх рәпитты хот, лапка, няврем хәтл мәр тәйты хот па әшкала омәссайт. Щи оләтн ар нявремәң Тарлин әх лащкам вән хотн юкантсайт. Вән эви Анна Кышик вошн ентәсты хотн рәпитәс. Лүв хәт няврем енмалдтәс, лыв арсыр тәхетн рәпитләт. Валентина па Галина әшкала етшуптуман юпийн госпромхоз хуца вухсар па лепәк енмалды тәхия рәпитты вүйнтсәңән. Щи пурайн ар лепәк па вухсар Мосум мүйн вошн тәйса. Упеңән сот мултас вой вантыйлман, лапәтман рәпитсәңән.

Мосл лупты, 1980-мит оләтн Кышик вошн щурәс мултас лепәк па вухсар вәс. Мосум мир каркама вухсар вошн рәпитсәт. Вантә, итәх

Иван Петрович Роман пухиел пила

войт кәтјовлад, вуцкәты вер тәйсәт. Щимәщ вер тывтыйн упеңән щи вой пухшиет енмалтыйлсәңән.

Каркама рәпитум ими Валентина Ивановна Тюменской дума хуца депутатта пирийлса. Галина Ивановна вухсар вошн 30 ол мултас рәпитәс. Рүтыщәты мәнтәл елпийн Кышик вош певәлды хотн рәпитәс. Икел Анатолий

Андреевич Вагатов пила нәл эви енмалсәңән. Хәлум эвел Мосум мүйн вәлдәт па рәпитләт. Светлана ай эвел Ёмвошн хәтл мәр няврем тәйты хотн эвет па пухәт вантыйлман вәл. Щимәщ каркам хуятәт Мосум мүйн вошн вәлдәт.

Лидия Сульманова хәншум пүтар хәнты ясаңа тулмащтәс:

Ульяна Данило

▲ Максим Григорьевич имед па нявремэл пида

▲ М. Молданов ай хопн касты ёх пида кутлупн лодь. У. Данило верум хур

Газпром хуца рэпитты Молтан хэ

Касум мўвн Нуви саңхум районән Сэрүм юхан пўңалн ван хәтлуп тыләщ 29-мит хәтәлдн 1973-мит олн вош верса. Тәм вош Сэрүм воша немәтса, тыв сора мир рәпатая юхәтты питсәт. Вантэ, щи оләтн тәта мўв илпи газ турпайт верты олңитсайт.

Сэрүм вошн «Газпром трансгаз Югорск» немуп тәхийн ар ол мәр арсыр ёх рәпитләт, итәх хуятәт щәта семья щирн кәпәртләт. Мўв илпи эвәлт вўты каврум рўвуп газ пида рәпитты – лавәрт вер.

Ма айдат хәнты хә Максим Григорьевич Молданов оләңән хәншты ләңхалум. Лўв 2011-мит ол вўш эвәлт газ мәнты турпайт вантылуман рәпитл. Максим Григорьевич рәпатайл, оләңән ай павтәс:

» Ма 2010-мит олн Воронеж вош мўвн Семилужской государственной технико-экономической колледж етшуптәсум. Щәта газ турпайт пида рәпитты пищ уша версум. Вәндтыйдты етшумем юпийн юхи енмум мўвема Сэрүм воша йисум па Газпром тәхия вўянтсум

рәпитты. Ма артәлалум тәса, ләдн газ турпа лыпийн ат мәнл. Щи тумпи газ турпа хўват тәты вән машинайт вантман тәйләдам. Тәм рәпатайн кашәң карты щўңк яма вәйтман тәйты мосл. Вантэ, мўң тўт пида рәпиттәв мурт. Щәлта ийха рәпитты ёхлам пида күтәвн яма вәлдўв.

Ләңхалум лупты, Максим Григорьевич Молданов аңщәсел, аңкаңкел, па ащел Газпром тәхийн Сэрүм вошн рәпитсәт. Аңкел ин тәмхәтл па щәта рәпитл. Щиты хәнты мир ёх Россия мўв газ нух талты Газпром тәхийн каркама кәпәртләт.

Хўв йисн 1972-мит олн турпайт омәсты па верты СМУ-17 немуп тәхия Макшум аңщәщи Александр Кузьмич Вагатов рәпитты китса. Лўв имед пида Сэрүм юхан пўңәла юхәтмәлдн хулна

вош әнтәм вәс. Тәп газ мәнты щира турпайт верты питумәт. Щирн щәта 17 хәннәхә тәп вәс. Александр Кузьмич вән машинайн 1972-мит ол вўш эвәлт 1990-мит ол вәнта рәпитәс. Щәлта Макшум аңкаңки Ефросинья Павловна Вагатова Сэрүм вош Газпром хуца 48 ол тәса па яма кәпәртәс. Нын па нәмәсаты, щи пурайн рәпитты питум ёха мөт лавәрт вәс, щирн мўң мўвевн әшәт, вәлты хотәт верман ән вәсәт.

Елды Максим Григорьевич ащел Григорий Алексеевич карты пун хўват мәнты тўт вер әхтыйн Газпром хуца 1991-мит ол вўш эвәлт 2002-мит ол вәнта рәпитәс.

Ин тәмхәтл М. Молданов аңкел, Елена Александровна ищи Сэрүм вошн «Газпром трансгаз

Югорск» немуп тәхийн йиңк тыстама верман рәпитл. Иса ийха пўндаки, тәм семья ёх 97 ара ол Газпром хуца рәпитләт.

Максим Молданов рәт мўвәлдн вәдман войхўл велпәсләты яңхийл. Лўв Кристина имед пида Арсений пухие енмәлдәңән. Пухн оләңмит классән вәндтыйд. Имед Сэрүм вошн ләпкайн щураслуман рәпитл. Ма нәмәстемн, хәнты хәтл Макшум пух ищи «Газпром трансгаз Югорск» хуца рәпитты питл.

Щи тумпи Максим Григорьевич округ хәнтәт, вухәлт па юрнәт күтн ай хопн кәсты тәхия яңхиләс. Лўв «Югра лыднуптәты» оса тәхи эвәлт ай хопн кәсәс. Тәм Молтан хә яң мулдас ол Газпром хуца рәпитл.

Путәр хәншәс:
Ульяна Молданова

Мәһнүм олд ван хәтлуп тыдәщн Касум вошн Этнографической музей-парк хуща карты щўңкәт мухты «Щащилўв-аңщащилўв аканят» ванлтупсы верәнтсы. Кәшәң хәннехә тәм ванлтупсыя юдн тәйтты акань хурәт китты пищ тәйтс. Щи юпийн па этнограф, исторической наукайт кандидат, Югорской государственной университет доцент Т.А. Молданова йис аканят па тәмхәтл верты аканят олаңән ех ешалт карты утәт мухты путәртәс.

Щащилўв-аңщащилўв аканят

Татьяна Александровна, нәң хўв мәр хәнты йис хәншет, йис пурмәсәт олаңән хәншлән. Ин па аканят олаңән путәртсән. Нәң щиренән, йис ех верум аканят па тәм хәтл верты аканят – щит и щира верум утәт?

▲ А.Г. Ерныхова ёнтум акань

▲ П.А. Гришкина ёнтум акань

▲ Е.Д. Салахова ёнтум акань

► Мет сыры лупты мосл, йис хәнты вәлупсийн аканят арсыр верәт пәта верәнтыйлсайт. Алпа, хәлдәсән ясәт: эптаң акань, вулуп акань, юнтты акань. Ин ма тәп юнтты аканят олаңән путәртты питлум. Йисн верум юнтты аканят па тәм йис аканят, дыв кәтсыр лыпи нумәсән верәнтыйлдайт. Йисн хуты аканят эвет юнтты щира тәп верәнтсийт. Аңки ан етшәты пурайн, сора ки няврэм юнтты ута хушты мосл, щит ухам муй па сух мунталы, акань иты ювәрләлэ, лаңки муй па кўшар сух турәнән пўнләлэ. Щи, акань тывәс. Етшәты пурайн ёнтәсты имет немасыя эви хонәңән омәсләт па юнтты акань ёнтләт, акань тучәң хирн па сыр-сыр пурмәсн па ёнтла.

Ин хуты вош хәра питум няврәмәт хәнты аканятн әнт юнтләт. Щи кўш акань юнтты щира ән мосл, ишимурт вошәтн мет ар акань верты питса. Тәм аканят пасыр нумәсн вердайт: еха тыныты нумәсн муй па мойләты пәта (рўщ ясәңән щит сувенир), тәх аканят ванлтупсәт хотәтн ванлтыйлдайт муй па юдн мәта сўңән омсәлдайт. Вантә, тәм йис аканят юнтты пәта ан кўш вердайт, мўң

иши мурт луплўв «юнтты акань».

«Юнтты аканят» кәт нумәсн ки вердайт, дыв муй щи пәта кәт хураспәт?

► Ләңхалўв муй ан ләңхалўв, кәт нумәсн верум пурмәс, лўв кәт щира щитывл. Щи пәта йис аканят пәла вәнтты вера мосл. Мет йис аканят ин тәп йис музей хотәтн хәщсәт. Мўң Россия мувевн щит мет ар пурмәс Санкт-Петербург, Тобольск хуши тәйлды, па мўвәтн – щит Финляндия, Венгрия музейт па тәх тәхетн па айкемн мулды тәйләт.

Тәм йис аканят муйдал, па щира вердайт?

► Щи вер уша йил, хән мўң мет йис аканят пәла вәнтты питлўв. Ученой ех щирн, тәм мўвн мет йис аканят васы нюл эвәлт верәнтсайт. Мет олаң васы нюл васы ух сухәл пида нух хурийлсәт, еша

лэщәтыйлдсәт па няврэм юнтты аканя щи йилдәт. Щәлдта васы нюл акань сәхн муй па куващн-порхайн ёнтты питсайт. Щи аканят хуща васы нюлдад тәп-тәп кәлдәт. Щи юпийн па щәшкан сух эвәлт аканят верты олаңитсайт. Щәшкан ёрнасн, щәшкан сәхн ёнтты питсайт. Щит, алнәмла, сух ләхия ювум артән. Йис аканят пәла вәнтты вера әмәщ, дыв кәртәң сәвәт тәйлдәт, русәң ухамәт тәйлдәт. Тәмхәтл арал пеләк аканят сәвән, русәң ухамән ан вердайт. Щит хуты йис вер вәтшәты питсев. Щи юкана вера ар сәкн ёнтла, тәх аканят нюр сәк кәрәт, ёрнаслал, ухамлал сәкн кәрәтлдайт, сәвәт па сәк эвәлтвердайт. Щит юврая мәнты верәт.

Муй пәта щи мурт йис верәт пәла вәнтты мосл, хән вәлупсы па щира керләс?

► Йина щи, мўң па хурасуп вәлупсийн вәлдўв,

кев вош хәрәта павәтсаюв. Тәп тәмхәтл, хән йис верлўв вәтшәты питсўв, мўвтел мир йис верәт пәла юхлы керләсәт. Ин уша йис, щи верлўв така тәйтты ки питлўв, щирн тәмхәтл нумсәв така йиты питл, вәлупсәв ушәң щира керләты питл. Ар верәт уша верум юпийн щимәщ нумәсн ученой ех юхәтсайт. Щи пәта кашәң мўв сўңән тәм хәтл йис верәт нух лэщәтты питсайт, государствайт йис верәт давалты поступсәт тәйлдәт. Россия хуща щит закон «О народных художественных промыслах». Щи поступсы щира вәлты пәта мўң округевн художественной экспертной совет верса. Дыв ванлдәт, йис верәт ушәң щира лэщәтлдайт муй па юврая керәтлдайт. Ма щи советн иши вәлдлум, щи пәта тәм верәт яма вәлдам.

Путәр хәншәс:
Пётр Молданов

Касум вош музей 30 ода йил

Нуви сәнхум район Касум вошн 1991-мит ол вўш эвэлт шуши мир йис пурмәсәт, дәмәтсухәт шавиты тәхи рәпитл. Тәм олдн Ас хәлтты тыләщ 28-митн музей ёмәңхәтләл, постәл.

Интәм ши тәхийн Кәщая Елена Федотова вәл. Лўв ясәңдал ширн, Касум вошн этнографической музей пўншты кәщә ёх 1980-мит олдн нумәс тайсәт. Вантә, Касум вошн хәлум сыр мир вәлдәт – хәнтәт, сәранәт па юрнәт, лыв йис верлал, пурмәслал ән вәтшәты щира давәлман тайты мосл. Ширн щимәщ музей 1991-мит олдн пўншсы.

Ши тәхи пўншты вера Андрей Ерныхов, Евдокия Задорожных па Ольга Першина ар әр пунсәт.

Рәт мирәт культура, йис вәлупсы, йис верәт нух алумты па елды тәты щира Касум вош музейн арсыр мирхотәт, ёмәңхәтләт, ванлдупсәт, кәсупсәт верәнтләйт, щит вўлең ёх кәсупсы, хўд вәлпәсләты ёх хәтл, вурңа хәтл, пўпи як, «Няние» па па ёмәңхәтләт. Ши тумпи поресты хәтләт верләйт, щәта юхтум мир тәп рәт ясәңән путәртләт.

Мосл лупты, Нуви сәнхум район хўваттыйн мойң ёх тәп Касум вош музейн уша павәтты щир тайләт, хутыса йис пурайн хәнтәт, сәранәт, юрнәт вәсәт.

2013-мит олдн Амня юхан хонәңән пўва пеләкн йилуп музей омәссы, сыры иса омсум хотәт, лупасәт па па утәт юхан па пеләкн вәсәт. Щит пәта интәм мойң хуятәт кашәң хәтлән щив юхәтты щир тайләт.

Ин щәта кәт нартупәң вән хот вәл, хута шуши мир арсыр пурмәсәт ванл-

тәлйит. Щәта киникайт лўнәтты хот йит, рәтәң хот, имет па хәйт пәта пурмәсәт верты хот йитңән вәлдәт. Камн вой-хўд вәлпәсләты вәнт кәрт омәсман вәл, щәта тәл хот, хәлум лупас, рәт хәр, нянь кәр, шўльхот, тўтыюхи пай па пурмәс тайты нурум.

Ши тумпи музейн вой па хўд вәлпәсләты хә пәнт омәссы. Щәта тухләң войт, вәнт войт, хўд вәлпәсәт версыйт. Тәта шиваләты рәхл, хутыса йис пурайн па тәм йисн хәнтәт вой па хўд вәлпәсләләт. Щәлдта арсыр вәлты хотәт омәсман вәлдәт, ши кўтн мўв хот.

Интәм давәрт пандемия пурайн Касум вош музейн онлайн ширн арсыр мирхотәт верәнтләйт, ар хуят ванләт, щитәт мосман тайләт.

Мосл лупты, тәм ванән рўтьщәты хәтләтн музея ар мойң ёх юхтылсәт, лыв хәнтәтн вўлы әхәлн, тўтәң хопн тәтылясыйт, ши тумпи лыведа шуши мир вәлупсы ванлдәсы. Щиты Касум вош музейн кашәң олд йилуп олд ёмәңхәтлән верәнтләт.

«Торум Маа» тәхи кәщә не **Л.А. Алфёрова** лыведа щимәщ вўща ясәң китәс:

» *Ши музей иса мир пәта вулаңа вәл. Лўв мир пәта рәпитл, щәта Касум вошн йистелн вәлты кашәң семья вәлупсы давәлман па вантман тайлды. Щәта вошәң мир ийха вәйтәнтыйлләт, ләхсәңа, йма вәлдәт. Ма ләңхалум щәта рәпитты ёха лупты, ар ол мәр йма, тәлаңа*

» *Музейн рәпитты неңәт Н.А. Федотова, Е.Т. Федотова па Г.И. Шуганова*

вәләты! Ләдн музеен хуши па ар щимәщ ёмәңхәтлән ат постасты!

Ас-угорской институтн ар олд рәпитум ими, хәнты моньщәт, арәт пила киникайт хәншты не **Р.К. Слепенкова** иши ясәң лупәс:

» *Музейн рәпитты хуятәт ар йм па хошум ясәң луплум! Тәта хәнты мирев йис верәт йма па тәса вәты ёх рәпитләт. Щимәщ йм па хурамәң музей хәр камн верман вәл! Ши тәхи омсум па щәта ин рәпитты хуятәт мет вән пәмәщипа луплум. Лыв арсыр әмәщ па мосты мирхотәт верәнтләт. Тәлаңа, йма ат вәлдәт!*

Касум вошн киникайт лўнәтты хотн рәпитты не **С.И. Рандымова** иши йм ясәңәт лупл:

» *«Касум ёх» историко-культурной центр тынәң хәннәхуятәт, нын ёмәңхәтләнә тәп йм ясәңәт лупты вўтьщәлум. Нын иса пурайн мосты мирхотәт*

верләты, щәта мойң мир шуши мир вәлупсы олдәңн уша павәтләт. Ши музейн каркам ёх рәпитләт, нын рәпатаен унтасн музейн Нуви сәнхум район хўваттыйн вулаңа вәл. Нын хущана әнтә тәп Россия мўв эвәлт, па хон пеләк мўват эвәлт мойң хуятәт иши юхәтләт па мўң мирев олдәңн уша верты ләңхаләт. Ма ләңхалум, ләдн рәпатаен нынана амәт па уй ат тәс, ләдн музеен хуши елды аршәк йилуп па мосты пурмәс ат вәс, нын хущана аршәк йм хәннәхә ат юхәтл!

» *Мўң, «Хәнты ясәң» па «Луима сәрипос» газетайңәнән рәпитты ёх, иши ар йм па хошум ясәңәт музейн рәпитты ёха китлўв. Нын верен мўң мирев пәта вән унтас тәл, нын йис пурмәслўв шавиман тайләты, йис верлўв давәлләты, щит пәта вән пәмәщипа ясәң нынана луплўв! Тәлаң еш, тәлаң кўр!*

Путәр хәншәс:
Надежда Рагимова

АЙТЕДН НЮХРАНТТЫ ВЕР СӘМҘА ТАЙЛ

Йистелдн ханты мирев хот, дупасәт, ампарәт, хопәт арсыр пурмәсәт, ан-сәнәт па па сыр-сыр мосты угәт ешн версәт, щирн тәм йис вәнты мўң мирев күтәлдн ар верәнтты ех вәл.

Дорвош район Ханты-Муши кәртән «Ван рәтәт» немпи ариты-якты фестиваль пурайн верәнтты ех ищи юхтылдсәт па ванлтупсыйн хурамәң пурмәсәд алдясәд па тынысәд. Щи верәнтты ех күтн Ямал мўвн вәтаң хә Егор Егорович Наков вәс. Лўв тәса ентәсты Роза Тимофеевна имәд пида юхтылдәс. Ма лўв пидада вәлупсәд па мосты верәд олаңәдн путәртсум. Лўв щиты путрәл олңитсәлзә:

► Мўң Наковәт семьяевн яң няврәм енмәс. Ма Ас нопәтты тыләщ 6-мит хәтлән 1971-мит олн сема питсум. Егор Лазаревич, Прасковья Евгеньевна (эви опращнемл, Максарова вәс) Наковңән әңкем-әщәм вўды лавәлсәңән, рўтьшуман пурайн иса мулды версәңән, әщәм – мосты пурмәсәт, әңкем – ләмәтсухәт ентәс. Ма яйдам, апщидам пида әщәм пелы вантмемн ищи айтәлдн арсыр мосты пурмәсәт верты вәндтыйлдсум, щит ай хопәт, ләпәт, нымләт па па пурмәсәт. Хот омәсты ищи хошлўв.

Ай пурайн ванкўтды щәщәм, щәтәщәщәм хуща Пор авт кәрта яңхсўв, щит әщәм рәт кәртәл. Питлор кәртән вәсўв, вәндтыйлдсум. Лўңән вўды ташлўв пида Кев па пелка касәлсўв.

Яйдам, апщидам арсыр тәхетн вәлдәт, хуйтат Пулңавәт вошн, хуйтат Дорвош район кәртәтн. Лыв ищи арсыр пурмәсәт тәса вер-

ты хошләт, мўң әщәм-әңкем эвәлт вәндтыйлдсўв. Герман яём ищи верәнтты хә, лўв ма итема Пулңавәт вошн вәл па рәпитл.

Тәм «Ван рәтәт» немпи фестивалә нәң муйсәр пурмәсәдн тәслән па муйсәр верәта вәндтәты питлан?

► Мет сыры мўң айдат ех тунты хот омәсты вәндтәсўв, щәта лыпийн ванлтупсы ләщәтман вәл. Щи пәсан, хута хўв андам омәсләт, щит ищи ма верум пәсанем. Ма тыв хўв андам тәслам па айдат ех, няврәмәт щитәт верты вәндтәты питлум. Ма тыв Роза Тимофеевна (эви опращнемл Серасхова) имем пида юхәтсум, лўв эвет, неңәт ими верәта вәндтәл, щит хурамәң ёрнасәт ентты, сәк эвәлт тўрлопсәт кәрәтты па па верәта.

Нәң имен пида – Ямал мўвн вәтаң верәнтты кәтңән, щирн арсыр ванлтупсәта яңхләтн, щи вер олаңән еша путәрта.

► Ма имем пида кашәң олн арсыр вошәта ванлтупсәта яңхлүм, щәта ипўляң вәндтәты хәр ләщәтлўв па верум пурмәслўв ванлтәлўв. 2015-мит олн «Муй щирн хәнтәт йистелдн сәх айм кавәртсәт» немпи вәндтәты хәр ләщәтсум, щи юпийн щи вер олаңән ай киника етәс. Щи тумпи кашәң олн Москва хон вошн «Сокровище Севера» немпи Увәс мирәт ванлтупсыйн вәлум пурайн

▲ Сорни ешуп Наков ех именән-икеңән. Л. Гурьева верум хур

па мирәт верәнтты ех пелы вантлум, шеңк әмәщ, хути лыв ищи шеңк әмщә арсыр пурмәсәт верләт. Имем пида щив яңхемн ищи верәнтты ех күтн каслумн па нух питлумн. Мўң Пулңавәт вошевн ванкўтлы «Душа Севера» немпи фестиваль вәлдял, щәта ищи ванлтупсәт па вәндтәты хәрәт ләщәтман вәлдәт.

Нәң семьяен олаңән еша путәрта.

► Мин имем пида хәлум няврәм, кәт эви па и пух, щи тумпи хиды тайлумн. Ма пухем ищи арсыр ики верәта, имем эвиңләм ими верәта вәндтәлумн. Вантә, мосл, ләдн айтәлдн няврәмәт верәнтты вән ех пәда вантсәт па вәндтыйлдсәт. Интәм лыв арсыр пурмәсәт верты яма нәтләт.

Еша тәм фестиваль олаңән лупа.

► Шеңк әмәщ, хути 2006-мит ол вўш эвәлт «Ван рәтәт» немпи ариты-якты фестиваль ләщәтты питсы. Вантә, тыв юхтум ханты мир күтәлдн путәртләт, арсыр верәта вәндтыйлдләт. Щи тумпи тыв Дорвош район кәщәев А.В. Головин ләңкәр ехләл пида юхтыйл, щирн мўң пида ләда путәртты веритлўв, вәлды нушайлаң олаңән иньщәсты. Ма тәта рәтләм пида вәнтантыйлдсум.

Тәм олн Егор Егорович Наков ветьяң ол постәты питл, щирн ям ясәт лупты ләңхалум. Елды щиты щи хурамәң пурмәсәт вера, айдат ех, няврәмәт вәндтә, щиты нәң мўң ханты йис верлўв елды лавәлман вәлдән. Вән пумашипа.

Е.Е. Наков пида
путәртәс:

Людмила Гурьева

Хутыса «Орт-Ики» тәхи ёх рәпитләт

С.М. Сенгепова хўд эвәлт

Шуши мир йис верәт тәса вәты ёх Москва вошн 2020-мит олн

Сәрханл районән «Орт-Ики» немпи шуши мир верәт тәты тәхи рәпитл. Ши тәхи кәшәя вәл Валентина Терентьевна Шадрина. Тәм ванән лүв мўңева хәншәс, хутыса дыв мәнум олн рәпитсәт.

Шуши мирәт арсыр епләң летутәт кавәртләт. Мәнум олн «Орт-Ики» тәхи ёх вет видеоролик версәт, хута ванлтәсәт хәнты мир летутәт ләщәтты вер. Ши тумпи ши олаңән кинишкайт есәлсәт. Валентина Терентьевна путәртәс, хутыса ши вер әхтыйн рәпитәс, ши вер немл «Вәнән вәлты ёх»:

Екатерина Спиридонова Угут вош эвәлт васы эвәлт епләң летут кавәртәс. Мўң интәм, вантә, лапкайн иса летут дәтлүв, нявремлүв ши летут әмща дәләт.

Ма щиремн, рәт мирлүв летутәт лавәлты мосл, Мўң ши летут левман енумсүв, нявремлүв иши шуши мир летутн лапәтты мосл, хўл, нюхи, воньшумутәт.

» Светлана Михайловна Сенгепова пимской хәнтәт эвәлт вәл. Лүв хўләң нянь пунлшәс. Тәса путәртәс, хутыса хўд эвәтты, нянь шум верты мосл, ши юпийн хўләң нянь ләщәтәс. Щәлта лүв хўләң лант йиңк кавәртәс. Русскинская кәрт эвәлт имет мўңева ванлтәсәт дытуп эвәлт верум летутәт. Әмәщ вәс деты сорт дытуп па вурты воньшумут пида верум салат. Ши тумпи мўң кинәя версүв, хутыса «раквинг» верты мосл, щит вўлы нюхи эвәлт верум лант йиңк. Зоя Андреевна Тарлина вўлы кәды эвәлт ай нянят верәс, щит иши кинәя версүв.

Ши тумпи «Орт-Ики» тәхи ёх мәнум 2020-мит олн 6 проект вер әхтыйн рәпитсәт. В. Шадрина лупәс:

» Мўң округ кәща не миюм грант вух ёша холумсүв. Ши вухәтн юганской хәнтәт йис вер лавәлты па нух алумты дәңхалүв. Олңәлн вўды сух дәщәтты мосл, щәлта щирвайн нерлы па хәншетн верлы. Елды ши хурамәң сухн вейт па па пурмәсәт әнтләт. Ас хәлты тыләщн мўң Сәрханл район вәнт шушия мәнлүв, щәта вўды сух пида рәпитты питлүв. Шив па Касум мўв эвәлт

ши вер тәса вәты не вохлүв, дәлн уша павәтты, ихурасупа щит верды муй әнтә.

Щәлта па дыв верум проектәл немл «Рәт мир хәншет». Ши вер Россия мўв культура фонд вух әрн тәсы. Ши унтасн «Орт-Ики» тәхи ёх Русскинская кәртән па Москва вошн шуши мир йис верәта вәнлтыйлты хәрңән ләщәтсәт. Шив 871 хуят йилуп вер уша павәтты юхтыйлсәт. Щит версы рәт мир йис верәт нух алумты па лавәлты кеша. Юхтум ёх шуши мир йис верәт тәса вәты хуятәтн вәнлтәсыйт, щит Сергей Васильевич Кечимов, Яков Никифорович Тарлин, Ира Максимовна Покачева па па хәнты ёх.

Мосл лупты, дыв Москва хон вошн «Сокровища Севера 2020» вулаң мирхот пурайн вәнлтыйлты хәр версәт. Лыв пәтәла щәта «Мет яма па тәса верум пурмәс» кәсупсы вәс.

Югра мўвев эвәлт юхтум

ёх кәсупсыя щимәщ пурмәсәт версәт: лүв па вўлы оңәт эвәлт верум пурмәсәт, юх, карты па кев эвәлт верум угәт, сәк эвәлт кәрәтпум тўр лопсәт, вўлы сух эвәлт әнтум аканят, хўл, сух эвәлт верум хурәт па па ай пурмәсыет.

Щәта нух питум ёх ар ишәк непек па мойлупсы Москва вош эвәлт юхи тәсәт.

Сәрханл район культура тәхи эвәлт «Орт-Ики» ёх иши грант вух холумсәт. Ши унтасн дыв Сәрханл районән вәлты 16 вәнт кәрт хўват йәңхсәт па мосты йис верәт видео щирн хәншәт па непека пунсәт.

Валентина Шадрина ясәңдал щирн, тәм 2021-мит олн дыв елды рәпитты питләт. Интәм дыв «Юхан хонәңән, вулы тащн» немпи проект әхтыйн рәпитләт, щит Сәрханл вош кәща ёхн вухн нәтды.

Ма щиремн, мет ям, хуты интәм шуши хуятәт грант вух ёша холумты па рәт мир йис вәлупсы лыднупәты, елды тәты щир тайләт.

Валентина Шадрина китум непекәт хўват хәншәс:
Надежда Рагимова

Вулаң далаьн вэлум ёх одаңан

Кашаң йилпа юхатты хатл сора маңл. Кашаң йилпа питты хатл пилн Вулаң далаь пурайн вэлум далаьртан олат юхи хашдлат. Ши олатн шеңк ар ханнехэ далаьсты хараьтн паратсы. Щит паьта там маьнум 2020-мит олн Суматвош районан 75-мит ода питум Вулаң далаь сунхуптум вер паьта йилуп киника далаь янхум хантэт, вухалят муй юрнат одаңан етас.

Ши киника етум пурайн Суматвош район кэша хэ В.И. Фомин тамиты путартас:

» Ас нопатты тылащ 9-мит хатл – муй ханне-

хуятлүв паьта мет вулаң па мет ям ёмаңхатл. Ши хаталн муй иса хулыева нух аматлүв па луплүв, муй хурасуп ям па вешкат вэн хуятат тайсүв, муйсар ёх Вулаң далаь пурайн муй рат мувев туңшираьна далаьдсат. Шимаш вёр унтасн тамхатл ямсыева вэдлүв, нявремат ён-маллүв па рэпитлүв.

Ма ширемн, мунева мосл ям вуща ясаң лупты Суматвош районэв йис пурмасат акатты хотэвн рэпитты ханнехуятата, мата неңат сыр-сыр хурасаң айкелат Вулаң далаь янхум ёх эвалт ийха акатсат, лалн тамаш киника есалты.

Ши непекед эхат дыв немасья шимаш хурамаң немн масат: «Муй хэ ёхлүв эвалт ям ар ханнехэ Лев юханэв па Ай Асэв хуватн ийха акатсыт па Вулаң далаь хара тэсыт». Ма нэмастемн, там киника елды арсыр мирн саманца тайты муй луьнатты питла.

Там йилпа етум киника одаңан шеңк ям па амаш ясаңат Ёмвошн вэдты па Ас-угорской институтн рэпитты не С.А. Попова хурасаца ханшас.

«Муй хэ ёхлүв эвалт ям ар ханнехэ Лев юханэв па Ай Асэв ...» немуп киника йилпа ханшты вер – щит шеңк вулаң па ар хуятата мосты вер.

» 75 ол – щит шеңк ар ол, – лупас С.А. Попова. – Вулаң далаь мет далаьрт па лув шакан вердал пилн ишипа ханнехуятат нумас лыпийн хашас. Кашаң хоттел ёх хуши далаь юхтас. Шушия вэлум хантэт хуша, вухалята па юрната ишиты мет вэн далаьртан далаьсты шират питсат. Тэп шимаш вёрат паьта, ма ширемн, тамаш киникайт далаьсум хуятат одаңан туңшираьна па тэса елды ханшты мосл.

Елды Суматвош районан йис пурмасат акатты хотн одаңмит научной рэпата верты нецев И. Ю. Константинова тамиты киникайт луьнатты ханнехуятат елпийн путартас:

» Там киникаевн муй сыр-сыр айкелат шуши мир ханнехуятат одаңан

ханшты вутьшалуьв, вантэ, далаь хараьтн хантэт, вухалят муй юрнат пушкан есалты, снайперата муй разведчиката йисат.

Мосл лупты, хуты увас мир ёх далаь хара питты елпийн ар пелак хулыева войхул далаьдсатты па вулы далаьдты хуятата вэсат. Щит паьта дыв вешката па туңшираьна далаьсат па рат мувел яма далаьдсат.

Там йилпа етты непекевн муй ханшлүв, муй ширн далаьсум ханнехуятат вэсат, муй хурасуп верат вэлупсы хуватн версат, муй дыв Вулаң далаев одаңан юхи хашум олатн нэмасат па мунева путартсат.

Шалта научной рэпатайт Суматвош район йис пурмасат акатты хотн верты не Н.А. Рауданен елды там киника ханшум вер одаңан лупас:

» Тэнлуп тылащ 2019-мит олн муй рэпатаевн Вулаң далаь харыйн вэлум хэ ёх эвалт арсыр айкелат версүв. Шив катдасум верев пурайн кэша нецев Людмила Васильевна Андриянова немасья мунева партас, далн далаь харыйн вэлум шуши мират одаңан сырсыр хурасаң айкелат ат каншсүв. Округев муй военной комиссариат хуши ханшман вэс, хуты Югра мувев эвалт араьттелн матты ки тэп 412-кем хэ ёх шуши ханнехуятат эвалт далаьсты янхсат. Хан муй Вулаң далаь янхум

Пётр Сергеевич Таратов иимел пилн. Лув вухалы ики, Сангитур кертан Суматвош уездан 1907-мит олн сема питмал. Эхат 1941-мит олн далаьсты вохсы. Иса лыпат тылащ 1941-мит олн вуй эвалт па вайт лор тылащ 1943-мит олн вуй ванта 85-мит стрелковой дивизияйн 59-мит стрелковой полк хуши арсыр тахи хуша далаьсас. Шалта 1944-мит олн юхи юхтас. Далаь юпийн Верхне-Нильдино кертан вэс па колхоз хуша рэпитас. Иши керталн 1997-мит олн антэма йис.

киника Сүмәтвошн етәс

Георгий Павлович Ендырев – вухаль ики. Вән кер тылдыңн 1922-мит олн Анеево кертән

Сүмәтвош уездән сема питәс. Лүв 1941-мит олн дала тәсы. Вош алумты пушканәт эвәлт есәлты хәя вәдмал. Будапешт вош илпийн далаясәс. Ас потты тылдың 1945-мит ол вүш эвәлт па иса Ас потты тылдың 1946-мит ол вән-та 10-мит гвардейской воздушно-десантной дивизия тәхийн пушкан есәлты хәя служитмал. Рәт мұвәла тәп 1946-мит олн юхәтмал. Юлн колхоз хуца рәпитмал па Ас нопәтты тылдың 1975-мит олн әнтәма ювмал.

Николай Никифорович Гиндыбин – вухаль ики. Огурья кертән Кимкьясуи кертые депн Сүмәтвош уездән сема питмал. Лүв 1944-мит олн даласты тәсы. Әхәт 1946-мит олн дала эвәлт юхи юхтәс. Юлн иса Кимкьясуи кертән вой-хүд велләслуман вәс. Ай тәхет потты тылдыңн 1956-мит олн әнтәма иис.

Николай Сергеевич Пуксиков – вухаль ики. Лүв вән кертылдыңн 1926-мит олн сема питмал. Дала хәра Ас нопәтты тылдыңн 1943-мит олн вохсы. Белорусской фронтән далаясәс. Юхи рәт мұвәла тәп 1950-мит олн есәлды. Хулимсунт кертәң колхозн па леспромхосән рәпитәс.

хуятыет кәншты па нух хәншты питсүв, уша йис, хуты аршәк хәннехуятәт вән ёхлүв эвәлт дала хәрн вәсәт. Еша әхәтшәк мұң Сүмәтвош районәң йис пурмәсәт әкәтты хот кәща неңев путәртәс, хуты Вулаң дала сунхпугум вәрева 2020-мит олн 75-мит ол питл. Щит пәта ин мұңева дала вәлүм шуши мирәт олаңән аршәк айкел әкәтты мосл, дәлн щимәщ ёмәңхәтла юхәтты вәнты далайсум хәннехуятәт олаңән киника хәншты вәритсүв.

Щәлта Наталья Рауданен елды тәмимы путәртәс, мәтты, хән дыв йилпа хәншум непекел етшуп-тәсәт, щи пурайн уша версәл, хуты Сүмәтвошел па Нуви сәңхум районәл эвәлт араттелн 874 хәннехә хәнтәт муй вухалят па юрнәт эвәлт вәлты ёх даласты йәңхәт. Щи щирелн, Югра мұв эвәлт араттелн кәт шурәс мултас хәннехә шуши мирәт эвәлт даласты тәсыит.

Йилуп киника есәлты, вантә, ищипа вух мосл. Щит пәта Сүмәтвошәң

район йис пурмәсәт шавиты хот кәщя вәлты не Людмила Васильевна Андриянова немасыя Югра мұвев депутатәт эвәлт нәтупсы иньшәсәс. Сырья йәмкем арат вухн округев депутат хәйн Александр Новьюховән мәсыит. Әхәтшәк киникаел тәлаңтелн есәлты ән тармум вухәтн ищи кимит депутатн Еремей Айпинән нәтсыит. Наталья Рауданен айкеләт верум щирн, киникаел тәса верты пәта йәмкем ар хәннехә Сүмәтвошәң район йис пурмәсәт шавиты хотәл эвәлт вәс па рәпитәс. Анастасия Самойленко ймсыева диктофона нух хәншум айкеләт хәләнтәс па непекә хәншәс. Инна Константинова иса дала хәрн худт пелы тувум хуятәт пида рәпитәс. Мосл лупты, хуты ар немәт күтн щимәщ угәт дикумәт, щит Хозумовәт, Ромбандеевәт, Неттинәт, Хатанзеевәт. Щит, вантә, иса шуши мир немәт. Щәлта итәх пурайн Бешкильцевәт, Волковәт, Тихоновәт муй Лихачевәт ар пеләк вәсәт. Щит иса рүщ хәннехә немәт. Тәп, хән ймсыева

кашәң рәт немел вантты муй арталәты питсы, уша йис, хуты Волков – щит Лев юханәл кәрт эвәлт вәлүм вухаль хәел. Щәлта Лихачев рәт хә Шайтанка кертән вәлүм хәнты ики вәдмәл. Щимәщ щухласәң вер пида тәм непек верты хәннехуятәт щи вәйтәнтыйлдәт. Мосл лупты щимәщ вер олаңән, хуты Валентина Георгиевна Литвинова па Надежда Геннадьевна Ниязова ищиты шеңк вәщката па сәмәңа тәм киникаел хәншты пәта договор щирн Сүмәтвошәң йис пурмәсәт шавиты хот пида ийха рәпитсәңән.

Наталья Рауданенясәт щирн, Няксимволь па Анеево кертәң эвәлт библиотека хотәтн рәпитты неңәт нәтсәт. Игрим вошелн вән нәтупсы Галина Николаевна Вын-

гилева па Тәк кертыел эвәлт Елена Леонтьевна Новьюхова шеңк йама па тўңщирәңа арсыр верәтн иса нәтсәңән.

Мосл лупты, хуты щи киника хәншты пәта ар хәннехә айкел, әктәс па киника хәншман рәпитәс. Араттелн 300 тәмәщ непек Тюмень вошәң «Титул» немуп издательства хотн есәлды.

Елды Сүмәтвошәң йис пурмәсәт шавиты хотн рәпитты хәннехуятәт ищиты дәңхаләт Вулаң дала хәрийн вәлүм сәранәт, рүщәт па па мирәт эвәлт тәмәщ киникайт хәншты па есәлты.

Любовь Вынгилева дәщәтум айкел щирн хәнты ясәңән хәншәс:
Владимир Енов

Рәт ясаңан айкеләт па путрәт хәншәл

2019-мит ол лўңан Коми-Пермяцкой округ мўвн Кудымкар вошн финно-угорской мирәт кўтн «Ловлон бикыв» (Пламя души) немуп литературной вәйтантупсы вәс. Ши пурайн ма немасыя рәт ясаңан айкеләт муй стихәт хәншты не Елена Ивановна Коньшина пида вәйтантуйлсум па сыр-сыр айкеләт вўсум.

Елена Ивановна, муйсәр тәхийн нәң айтелн вәсән, енумсән па елды вәндтуйлты Пермь воша мәнты нумәс версән?

► Айтелн ма Висейской кўтуп ашколайн Кочевской районән Коми-Пермяцкой округән вәндтуйлсум. Шикинща ашколаём 1987-мит олн етшуптәсем па елды вәндтәты нумәс версум. Щит пәта коми-пермяцкой ясаң па рәт литература, рўщ ясаң муй па литература ширн Пермь вош государственной педагогической университетн ма елды вәндтуйлсум. Вет ол, ма ширемн, шеңк сора мәнәс па 1992-мит олн ши тәхем етшуптәсем. Университет юпийн ма нявремәт вәндтуйлман ән па рәпитсум. Щиты ши вәлупсы хурасем елды тывәс, хуты мет олаңан иса наука хуца рәпитты питсум.

Муй ширн нәң ши научной тәхия питсән па муйсәр верәт ләщәтсән?

► Ши пура олаңн мўң Кудымкар вошевн научной филиал тәхи немасыя Сыктывкар вош Республика Коми эвәлт пўншман вәс. Ма, вантә, шеңк яма рәт ясәем вәйтәлм, лўвел шеңк сәмәңа айтелн тәйләм. Щимәщ вер пәта 1992-мит олн айләт научной сотрудики ширн ши филиалн рәпата муцатсум. Мўң рәт мир хәннехуятлўв йис путрәт, арәт, моньщәт муй амамащәт әкәтман па худыева непека нух хәншман округев мўв лу-

ватн арсыр ай кәртәтн ши олаң пураитн яңхсўв. Ма, вантә, иса амамащәт пида ар пеләк рәпитсум па диссертация хәншты вер пәта ищи кўрумн научной кәщайн Марий Эл мўв эвәлт юкантсыюм. Тәп ма вәлты-холты ширем иса па ширн керләс па наука хуца рәпитты верәм иса ши айн-айн хулт пелды юремәсем.

Елена Ивановна, амамащәт пида рәпитты вер, ма нәмәстемн, шеңк әмәщ рәпата. Муйсәр вер пәта наука эвәлт па тәхия мәнсән?

► Мет олаңн ма вәлупсы ширем еша па ширн мәнты питәс, щит пәта ши сыр-сыр айкеләт ләщәтты не ширн коми-пермяцкой радивайн иса 1995-мит ол вўш эвәлт рәпитты пиньщәсум. Ши тәхи корреспондента вўсум па еша вәл кәщая йисум. Щәлдта 2002-мит олн Кудымкар вошаң район кәщайтн лыв хуцәла айкеләт ләщәтты тәхи кәщә неңа рәпитты вохсыюм. Кудымкарской районән ши олаң пурайн «Инвельской край» немуп йилуп газета велщи етәс. Газета кәщая па хәннехә вәс па ищипа кашәң пўш ма лўвел мет олаңан вантсум, арталәсум па әхәтшәк велщи лўңәтты щира ши айкеләң непекев есәлсўв. Имудтуйн 2006-мит олн район кәщая па хәннехә павәтсы, мата хә юхәтмәл кемн щиты лупәс: «Газетаев кәщая ма ләңхалум тәп Елена Коньшина вант-

▲ Е.И. Коньшина Венгрия хон пеләкн. В. Енов верум хур

ты!» Ши вушәт эвәлт ма «Инвельской край» газетаев кәщә неңа рәпитты питсум. Мўң айкеләң непекев, вантә, иса рўщ ясаңан хәншсўв. Ищи олаңн ма шеңк ар пўш финно-угорской арсыр мирәт пида вәйтантуйлсум, лыв вәлты рәт мўвдалн вәсум, щалта рәт ясәңдалн хәншты газетайдал арталәсум па ймсыева уша версум. Әхәт 2010-мит оләвн Кудымкарской районәв хуцши коми-пермяцкой рәт ясәевн «Кама кутшын» («Кама кут») немуп йилуп газета хәншты па есәлты пиньщәсўв. Ин мўң кашәң ләпәт мәр ши айкеләң непекев ймсыева ләщәтлўв па иса Кудымкарской районәв луватн вәлты коми-пермякәта китлўв. «Кама кутшын» газетаев кәщая ма вәлдум. Ма ширемн, мосл лупты, хуты тәм айкеләң непекев есәлты пәта кашәң пўш вухәтн Пермской край Губернатор хә мўңева иса нәлт.

Хән нәң стихәт хәншты пиньщәсән па муйсәр верәт олаңн хәншлән?

► Литературая 1991-мит олн кәтләссум, хән Пермь вошн вәндтуйлсум. Мет олаң «Ас ов чишияс» («Утренние звуки») немуп киникаём 2002-мит олн етәс. Ма ши непекем хуца вәлты стихәт арателн тәп мўң рәт мир коми-пермяцкой ясаңан хәншсәләм. Кимит киникаём хуца ищи арсыр стихотворенияйт вәлдәт. Щит «Менам горт» («Ма хотем») немәң непекем 2010-мит олн па кәт ширн иса ләщәтсем: коми-пермяцкой па рўщ ясәәтн. Вантә, лўвел ләлн арсыр рўщ ясәңуп хәннехуятт ищи тәса па тўңширәңа лўңәтты веритсәт. Щәлдта әхәт, 2013-мит олн, ма хәлмит «Ловлон шланкыв» («Ма лыдем») стихәң киника па йилпа хәншсум.

Е.И. Коньшина пида путәртәс:
Вениамин Носкин

Шуши мир община кэщая вэс

Манстър район Ным Нярьэх кэрта яңхмемн ма ханты ими пида вэтаңа иисум, немл Вера Васильевна Тыманова, эви опрашнемл Лыскова вэс.

Лүв вэлупсэл, путрэл олңитсэлэ:

» Ма вэйт дор тылэщ 28-мит хатлэн 1957-мит олн Манстър район Муликэртэн сэма питсум. Ащем Василий Иванович Лысков, аңкем Зоя Алексеевна, эви опрашнемл Алексеева вэс. Ма рэт имем, ханты па вухаль мир вэн учёной ими Нина Алексеевна Лыскова юхатгал пурайн мўң рэтэв ёмәң тәхева ух пунман пойкшаты яңхлүв. Мўң семьяевн нивл няврэм вэс, интам кат хуят антэмңән.

Вера айтедн рэт Муликэртэлн еммәс, щашел па аңкел-ашел пида ханты ширн путэртәс, рўщ ясаң ищи еша тәйс. Ашколая мәнты лувата ювмалн лүв Ным Нярьэх кэрта тэтыясы, тата лүв интернатн вэс. Лүв ясәл ширн, щи пурайн дыв ашколаелн «Рэт ясаң» урок ән тәсы.

Яң класс етшуптумал юпийн лүв имухты тәм кэртән мет сыры ЖКХ хуца рәпитты олңитәс, щәлта хәскем ол кэртәң колхоз хуца вух мәты неңа вэс. Щи тәхи ләп тәхрум юпийн Вера Васильевна сопәс вантман тәйс, рўщ ширн лупты ки – кладовщика вэс. Пенсия вәнты ЖКХ хуца коменданта рәпитәс.

» Пенсияйн вәдмемн ма сўсн па товийн тухләң хопәт вантман рә-питлүм. Щи вер тәты пәта ма не-масыя Тюменян вәндтәйлдсум. Ла-пәт мәр тухләң хоп кәт пўш юхтәйл, щимәщ рейс вәл: «Манстър – Кев авт – Шәнш вош – Ным Нярьэх кэрт». Тәп и нўша, билет непек шеңк тынәң, ширн итәх хуятәт Игрим вош мухты яңхләт, щиты еша тындышәк, кэртәң мир машинайт яңхты пәта тәл ёңк әш лавәлләт, – лупәс Вера Васильев-на Тыманова.

Ным Нярьэх кэртән лүв Владимир Тыманов икел пида вэйтантыләс.

» Щи ханты рэт Сўмәтвош район эвәлт йил. Лүв яйдал Вудаң Оте-чественной далын даләссәт. Икем машинайт яңхты хәя рәпитл. Мўң семьяевн хәлүм няврэм сэма питәс, и пушхие антәма йис. Ин Наталья эвем Сўмәтвошн нянь верты хотн кэщая рәпитл, Олег пухем ищи Сўмәтвошн тўт хәрәттә тәхийн рәпитл. 26 ол луват вән хидем «Метеор» хопн мир тәтәдүман рә-питл. Няврэмдам енмум пурайн мис тәйсүв, кашәң лўңән ийха турн сәвәрсүв. Икем аңкел-ашел хот вөйт еммәлмән колхозн рәпитсәңән. Тәм йисн кэртәвн тәп яңкем хоттед, ех хот вөйт тәйләт. Интам мин икем пида тәп картәпка па арсыр овошәт еммәлдүмн, – путэртәс Вера Васильевна.

Тымановңән ими-ики кашәң лўңән хўл велпәсләңән, тәх пурайн Сўмәтвош эвәлт Олег пухл рўтышаты юхәтл па нөтл. Лын Ас нуви хўл велты пәта округ хўл па вой велпәсләты верәт тәты департамент вохты непек хәншләңән. Ям арат ол юхды В.В. Тыманова «Межьюр» немпи шуши мир община кэщая вэс, тәп щи тәхел ләп тәхәрсәлэ.

Вера Васильевна рўтышуман хурамәң хәншәң вейт тәйл. Лүв ясәл ширн, хилыдал пәта тәйты мосмән тәйл. Тәх пурайн па ех дыв пәтәлә сзүм вейт тәйты вохләтә. Ар утләд мойлупсы щира мойлалад. Елды щиты лупл:

» Упем ханты ёрнәсәт ёнтәл па хурамәң тўрлопсәт верл, щитл лүв щашев, аңкев эвәлт вәндтәслә. Лүв пидала рэт ширн путэртлүм, вантэ,

В.В. Тыманова. Л. Гурьева верум хур

Ным Нярьэх кэртән шимл хуят ханты ясаң тәйләт. Хилылама ханты па вухаль мирңән моньшәт моньшлүм, еша ханты ясаңа вәндтәлүм, вән хилнеңиёма шеңк әмәщ.

Юхи хәшум артн Вера Васильевна и нўшайл олаңән ай тәс. Елена Григорьевна (эви опрашнемл Канева) лүв меньл – Саранпауль кэртәң не, Николай яйл пида ай пурайн аңкылы-ащилы хәщсәңән. Николай 18 ола ювмалн хотн мәсы, Еля (34 ол) тәм пура вәнты атәлт хот ән тәйл. Кәщайт лупләт, мәтты ки дыв лүв яела вән хот мәсәт, лүв пәтәлә щәта ищи квадратной метрайт вәлләт. Тәп поступсы ширн кашәң шәкашты няврәма 18 ола ювмалн атәлт хот мәты мосл. Лүв ар пўш Сўмәтвош район па вошәң кэщая яңхәс. Ма лүведа ястәсум, ләдн лүв йилпа Сўмәтвош район кэщая ат яңхәс па щи нўшайл олаңән ай тәс.

Путәр хәншәс:
Людмила Гурьева

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№2 (3566), 28.01.2021

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры
Издатель
Департамент общественных
и внешних связей Ханты-
Мансийского автономного
округа – Югры

Редакция

Врио директора, главный редактор – **Кондина Г.Р.**
Телефон (3467) 33-22-72

Заместитель главного редактора – **Вах Н.И.**
Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь – **Рагимова Н.В.**
Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:

628011, г. Ханты-Мансийск,
ул. Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:

ООО «Новости Югры-
Производство» г. Сургут,
ул.Маяковского, 14.

Индексы **04393, 54393**

Тираж **2166** экз.
Заказ **292**
Цена свободная

Газета
зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в
сфере связи,
информационных технологий
и массовых коммуникаций по

Тюменской области, ХМАО-
Югре и ЯНАО.

Свидетельство о регистрации
ПИ №ТУ 72-00796
от 23 января 2013 г.

Мнение авторов публикаций
не обязательно отражает
точку зрения редакции.